

Kohti tulevaa -hanke
Strategian kirkastaminen
Miten toteutamme?

Raisio 22.10.2024

Herbert Lundström

”Mitä kylvät, sitä niität”

Herbie!

Strategiatyö ja liiketoiminnan suunnittelu

- Muutosjohtamisen, laskenta-toimen, strategiatyön ja liiketoimintasuunnitelmien (myös maatilayritysten) laatimisen toimeksiannot

Kouluttaminen

- Yrittäjyyden ja johtamisen ammatti- ja erikoisammattitutkintojen valmentaja (luennoitsija, opiskelijoiden ohjaaja, näyttötilaisuuksien arvioija)
- Yrittäjävalmennuksia mm. Agronomiliitossa.

Maatalous

- Agronomi, maatalouden liiketaloustiede
- Aktiivinen maanviljelijä vv. 1993-2021
- Maatalouskauppa 7 v.
- Neuvo 2020 -neuvoja
- Toimeksiantoja elintarvikealan yrityksissä (Valio, Atria, HK, Lahden Polttimo...)

Neuvonta

- Liikkeenjohdon konsultti 30 v
- Yritysneuvojan erikoisammattitutkinto
- Mentori ja sertifioitu ammatti coach
- Asiantuntija-artikkelit
- Liikkeenjohdon asiantuntijakeskuksen jäsen

Herätetilaisuuden ohjelma

”Parhaimmilla bisneksen harjoittajilla on rajoittamaton uteliaisuus ja avoin mieli”

OHJELMA

- 1700 Kahvi (Someron Säästöpankki tarjoaa)**
- 1730 Tervetuloa**
Anita Karppinen, MTK Varsinais-Suomi
- 17.35 Pankin rahoituskäytännöistä ja maksuvalmiuden merkityksestä**
Mika Leikkonen, Someron Säästöpankki
- 18.10 Kuluttajavalinnat ohjaavat tuotekehitystä ja raaka-ainehankintoja**
Minna Oravuo, Raisio
- 18.40 Jaloittelutauko**
- 18.50 Kestävä kehitys maatilalla**
Aino Launto-Tiuttu, MTK-Varsinais-Suomi
- 19.10. Haastattelu Strategia on maatilayrityksen kompassi**
Tuomas Pietilä, maatalousyrittäjä
- 19.35. Strategian kirkastaminen käytännössä**
Herbert Lundström, Change Line Oy
- 19.55. Tilaisuuden päättäminen**
Anita Karppinen, MTK Varsinais-Suomi

Tilaisuuden järjestää MTK-Varsinais-Suomen Kohti tulevaa -hanke.

Maatilayrityksen strategiset ajurit

Yhteiskunnalliset ajurit

Ruokatalous ja elintarvikemarkkinat

EU:n ja Suomen kauppaa-, kuluttaja-, ympäristö- ja maatalouspolitiikka

Kestävä kehitys

Digitalisaatio

Suomen yhteiskunnallinen ja kansantaloudellinen kehitys

Maatilayrityksen strategian sisältö:

- Tuotannolliset ja toiminnalliset valinnat
- Kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus
- Investointitarve ja investointitoiminnan rahoitus
- Johtamistarpeet ja -käytännöt
- Riskien hallinta
- Strategiset tavoitteet, strategian toimeenpano ja muutoksen hallinta
- Verkostot ja sidosryhmät
- Omat erilliskysymykset

Maatilayrityksen ajurit

Tuotanto

Talous

Osaaminen

Johtaminen

Hyvinvointi

Erilliskysymykset

Miksi maatilayrityksen strategiseen suunnitteluun kannattaa panostaa?

- Menestyäkseen maatilayrityksen suunnittelussaan kiinnitettävä huomiota niin pitkántähtäimen kuin lyhyemmän tähtäimen tavoitteisiin.**
 - Yrittäjän kannatta kysyä itseltään miltä oma maatilayrityksen tulee näyttää 3-5 vuoden päästä
 - Sen vision toteuttaminen vaatii tiekartan.
- Maatilatalouden toimintaympäristö muuttuu tällä hetkellä ennen näkemättömällä vauhdilla. Muun muassa**
 - Kuluttajatottumukset muuttuvat ja kuluttajien ostokäyttäytyminen muuttuu
 - Ilmaston lämpenemisen torjunta kiristää lainsäädännön ja muun viranomaisohjauksen kautta viljely-, eläintenhoito- ja metsänhoitokäytäntöjä.
 - Digitalisaatio tekoälyineen tekee nyt harppauksia, jotka tulevat vaikuttamaan maatalouden toimintaympäristöön ja itse maatalousyrityksiin

Miksi maatilayrityksen strategiseen suunnitteluun kannattaa panostaa?

- Vaikka maatilayritys keskimäärin on mikroyritys, se muodostaa ”ekosysteemin”, jossa on melkoinen määrä erilaisia biologisia, taloudellisia, teknisiä ja inhimillisiä elementtejä
 - Niitä on hallittava, joten tarvitaan johtamista, osaamista, jaksamista, paineensietokykyä jne.
 - Strategiatyö auttaa ymmärtämään tämän ekosysteemin osien keskinäistä vuorovaikusta, ja tätä on vuorovaikutusta on ymmärrettävä, jotta resursseja voidaan optimoida.
 - Maatalousyrittäjälläkään ei ole kuin 24 h vuorokaudessa käytössä
- Strategian laadinnalla luodaan tiekartta toteuttaa halutut muutokset**
 - Toiminta on tavoitteellista
 - Muutoksen läpivienti on suunnitelmallista ja minimoiden riskit
 - Muutokset eivät tapahdu kädenkäänteessä ja tämä voi synnyttää tilanteen joka tekee maksuvalmiuden hallinnasta haasteellisen

KOSKIMÄEN TILA

Strategia pitää jalat maassa

– Jo vuosikymmeniä sitten tilalla on luotu strategia, jota on päivitetty toimintaympäristön muutosten mukaan, kertovat **Sanna ja Janne Koskimäki** sekä tuleva jatkaja **Eino Koskimäki** evijärveläiseltä maitotilalta.

He kiittelevät ProAgrian johtamispalveluita siitä, että strategia on tullut kirjattua myös ylös. Siihen palataan arkisesti kahvipöydän äärellä aina, kun jokin strategiaan liittyvää tulee vastaan. Strategia on runko kaikelle tekemiselle.

– Sen avulla huonoinakin päivinä muistaa, mitä on suunniteltu. Muuttuva maailma ja muutos on jotenkin pysyvää, johon on aina reagoi-

tava oikeaan aikaan ja ennakkoiden tulevaa. Tavoitteena on pyrkiä mahdollisimman kannattavaan maitotuotokseen ja satotasaan pellolla. Investointi haukkaa niin runsaasti euroja, että siihen pitää varautua huolehtimalla siitä, että tase kestää.

Tuore investointi, hiekkaparsipihatto, on yllättänyt iloisesti toimivuudellaan.

– Hiekkaparret ovat tuoneet eläimille paljon hyvää vähentyneiden terveysongelmien myötä.

Eläinten hyvinvointi on aivan eri levelillä, kun ne saavat maata hiekkasa, kertoo Sanna.

Uusi pihatto on laittanut myös yrittäjien arjen aikataulut uusiksi.

– Automaattilypsyon joustavampaa, kun ennen piti olla kellontarkasti navetassa. Tekniikka ja auto-

Eino (vas.), Janne ja Sanna Koskimäki ovat panostaneet työyhteisönsä arjen sujumiseen.

matiikka säästää askelia. Olemme siirtyneet työvuoroihin, ja nyt pystymme erottamaan työn ja vapaaajan. Se tuntuu hyvältä, ettei aina tarvitse olla töissä”, kertoo Eino.

ProAgrian henkilöstöjohtamisen asiantuntija **Sari Morri** on sparrannut tilaa työyhteisön arjen sujuvuudessa. Yhdessä on selkeytetty työvuorolistoja ja konkreettisesti katsottu, mitä kaikkea työtä on tulossa ja kuinka ne kirjataan. Apuna arjessa on muun muassa valkotaulu, jonne kirjataan navetan tapahtumia. Tila on ulkoistanut joitakin töitä, mikä tuo kevennystä työhuippuihin.

– Kaikkea ei haluta tehdä itse ja ihan ajankäytöllisistä syistä. Hyvää palvelua olemme ProAgrialta saaneet. Esimerkiksi investointia tehdessä ympäristölupahakemuksen kokoaminen, liiketoimintasuunnitelma ja Likvi-laskelmat olivat meille korvaamatonta apua. Viljelysuunnitelmassakin on niin paljon asiaa ja huomioitavaa, että veisi kohtuuttomasti aikaa, jos itse tekisi, kertoo Janne.

Koskimäen tila on ollut pitkään ProAgrian jäsen ja saa palveluista yrittäjijäsenen alennuksen.

Asetamme
yhdessä tavoitteet ja haemme
niihin ratkaisut.

Resilienssi! Mihin maatala sitä tarvitsee?

Liike-elämä ei koskaan ole muuttunut sellaista vauhtia se nyt muuttuu

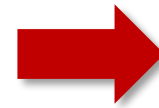
Liike-elämä ei tulevaisuudessa enää ikinä tule muuttumaan niin hitaasti kuin tällä hetkellä muuttuu.

2010 -luku

2020 -luku

2030+ -luvut

Maatilayrityksen strategiatyön toteutus

(n. 25.10.2023 – 4.4.2024)

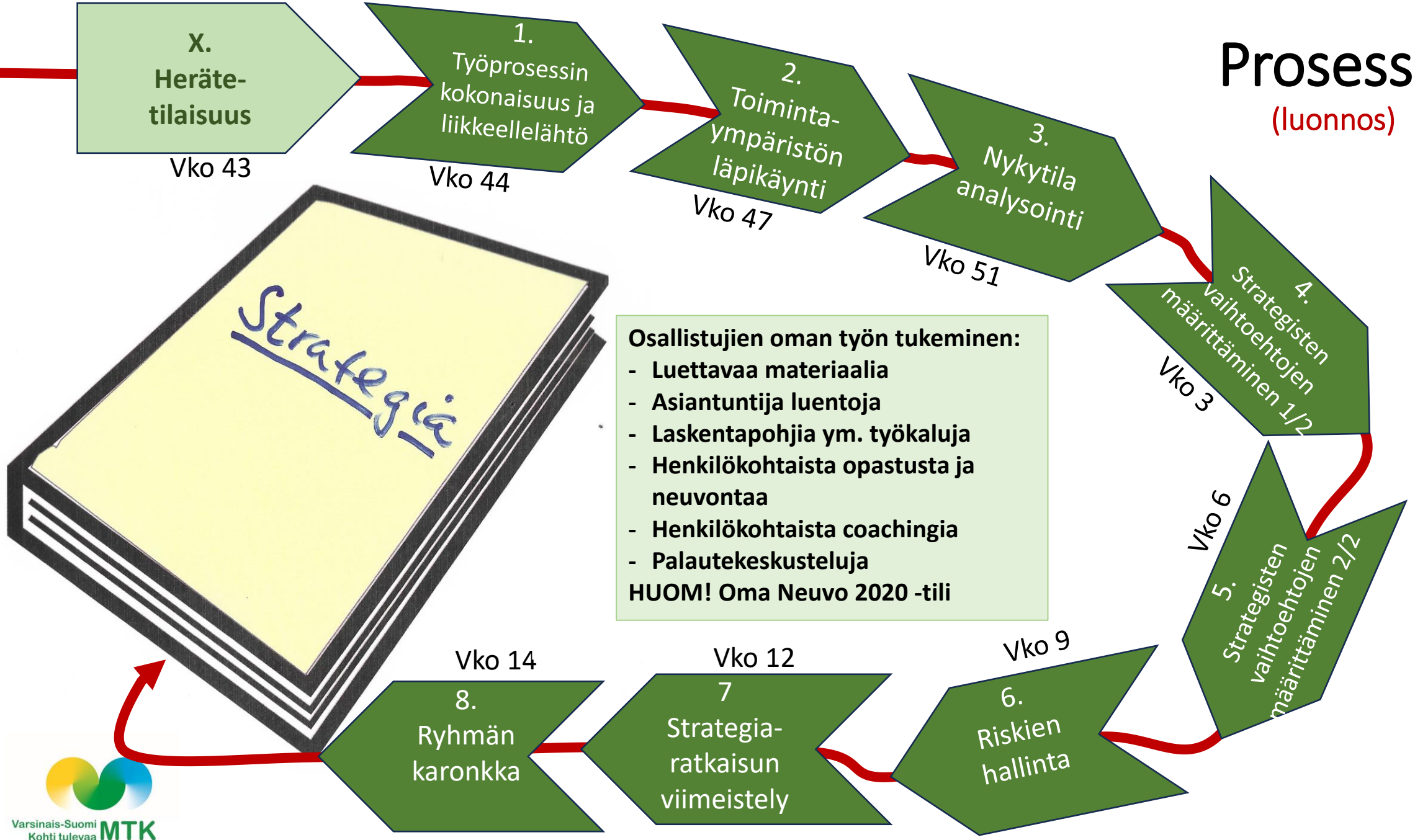
- Strategistyössä mm.

- käymme yhdessä läpi maatilatalouden muutospainet 2020-luvulla
- arvioitärkevintä tuotannon rakennetta ja siihen sisältyvät tuotannolliset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet
- käyt läpi tilan kaikki resurssit ja miten optimoit niiden käytön, määrittelet investointitarpeesi ja päätät investointiohjelmasta
- määrittelet nykytilanteen vahvuudet, heikkoudet mahdollisuudet ja uhat
- laadit tiekartan missä järjestyksessä, ja miten toteutat strategian ja tilan kehittämisen vaatimat kehityshankkeet
- kartoitat myös valitun strategiasi riskejä, lasket toteutuksen vaatimat työmäärät ja varmistat oman, perheesi ja maatilayrityksesi mahdollisten työntekijöiden hyvinvoinnin.

Prosessi!

(luonnos)

Osallistujien oman työn tukeminen:

- Luettavaa materiaalia
- Asiantuntija luentoja
- Laskentapohjia ym. työkaluja
- Henkilökohtaista opastusta ja neuvontaa
- Henkilökohtaista coachingia
- Palautekeskusteluja

HUOM! Oma Neuvo 2020 -tili

MODUULI 1 – Liikkeellelähtö/vko 44

Tavoite:

- Laatia yhteinen pohja strategiatyölle (työtavat, aikataulut, vastuut jne.)
- Verkostoituminen
- Hallinnolliset asiat

Live/Verkko ja kesto

- Live tapaaminen n. 4 h.

Tärkeimmät tehtävät

- Työn ja työkansion läpikäynti
- Käsitellä kaikki työhön liittyvät osallistujien avoimet kysymykset
- Tiedottaa miten tukea on saatavilla työn onnistumiseksi
- Mahdollisesti 1 luento liittyen Moduulin 2 käynnistymiseen

MODUULI 2 – Toimintaympäristö/vko 48

Tavoite:

- Lisätä tietämystä miten maatilayritys toiminnalliset edellytykset kehittyvät 2020-luvulla ja keskustella miten tämä vaikuttaa yksittäisen maatalan toimintaan
- Kerrata Herätetilaisuudessa kuullut toimintaedellytyksiä käsitelleet esitykset

Live/Verkko ja kesto

- Live tapaaminen n. 3 h.

Tärkeimmät tehtävät

Mahdollisia luentoaiheita (sovimme Moduulissa 1)

- Skenaariot
- PEST –analyysi
- Maatilatalouden digitalisaatio
- Maatalous ja EU
- Tuotantopanosten maailmanmarkkinat

MODUULI 3 – Nykytila/vko 51

Tavoite:

- Tarkasti luetella ja arvioida tilan tuotannolliset, tekniset, taloudelliset ja henkisten resurssien määrä ja laatu
- Nykyiset johtamiskäytännöt
- Nykyinen kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus.

Live/Verkko ja kesto

- Live tapaaminen n. 4 h.

Tärkeimmät tehtävät

- Resurssien arvioimisen prosessi/työtapa
- Yrityksen SWOT –analyysi
- Yrittäjän/ien SWOT –analyysi(t)
- Yrittäjäperheen maatilataloudelle asettamat odotukset/tavoitteet
- Tiedon lähteet
- Raportti ohjatusti nykytilanteesta

MODUULI 4 – Tutkittavat vaihtoehdot/vko 3

Tavoite:

- Määritellä millaista maatalousyrittämistä tavoitellaan taloudellisesti, tuotannollisesti ja henkisesti. Mitä pitää kehittää?
- Niistä lähtökohdista pohtia 2-3 yrityskohtaista ratkaisua, joille tehdään alustavia laskelmia.

Live/Verkko ja kesto

- Live tapaaminen 1 päivä. (halutessa voidaan jakaa)
- Muutama luento/työkalun läpikäynti

Tärkeimmät tehtävät

- Määritellä yritykselle taloudellinen ja tuotannolliset tahtotilat ja laskelmin ja toiminnallisin toimenpitein yrittää löytää keinot tavoitteisiin pääsemiseksi
- Valita tarkempaan analyysiin valittava vaihtoehto (saa toki halutessaan valita kaksikin!)

MODUULI 5 – Oma vaihtoehto/vko 6

Tavoite:

- Saada toteuttamiskelpoinen strategia, joka laskennallisesti ja toiminnallisesti parhaiten vastaa yritystoiminnalle asetetut tavoitteet.

Live/Verkko ja kesto

- Pääasiassa verkko n. 3 h. (paljon omaehtoista tekemistä, jota hankkeen johdon puolesta evästetään ja tuetaan.
- Neuvojan tilakäynti.

Tärkeimmät tehtävät

- Ohjauksessa laatia oman tilan strategialuonnos tavoitteineen, kriittisine menestystekijöineen.
- Kannattavuuden, maksuvalmiuden ja investointien rahoituksen ratkaisut
- Alustavat investointiohjelmat, niiden toteutusaikataulut ja rahoitusratkaisut

MODUULI 6 – Riskien kartoitus/vko 9

Tavoite:

- Riskikartoituksen laadinta valitulle strategialle.

Live/Verkko ja kesto

- Verkko 2 h-

Tärkeimmät tehtävät

- Luento riskien kartoituksesta maatilayrityksessä Toteuttaa valitun strategiavaihtoehdon riskianalyysi ohjauksessa ja hyödyntäen jaettavaa riskikartoitus-alustaa.
- Laatia proaktiiviset toimintamallit hallita riskit tai niiden sattuessa millä joustavasti käyttöön otettavilla PlanB –ratkaisuilla toiminta voi jatkua mahdollisimman häiriöttömästi.

MODUULI 7 – Viimeistely/vko 12

Tavoite:

- Viimeistellä strategiassa olevat tekemättömät asiat ja valmistella strategian jalkauttamisen.
- Laatia lopullinen toteutussuunnitelma aikatauluineen, rahoitusratkaisuihin, johtamisratkaisuihin, mittareihin jne.

Live/Verkko ja kesto

- Pääosin verkko jossa mahdollisesti sparrausta, luentoja, tilavierailuja tms.

Tärkeimmät tehtävät

- Ohjauksessa laatia oman tilan strategialuonnos tavoitteineen, kriittisine menestystekijöineen ja toteutusohjelmineen
- Kannattavuuden, maksuvalmiuden ja investointien rahoituksen ratkaisut
- Alustavat investointiohjelmat, niiden toteutusaikataulut ja rahoitusratkaisut
- Mitä haluat strategista viestiä vertaisryhmälle (mahdollisuuksien mukaan)

MODUULI 8 – Karonkka/vko 14

Tavoite:

- Ryhmä kokoontuu viimeisen kerran ja kertovat lyhyesti strategiastaan

Live/Verkko ja kesto

- Live / 1 ilta

Tärkeimmät tehtävät

- Jakaa kokemuksia strategiasta, hankkeesta, oppimisesta jne.
- Palautteet järjestäjille
- Pitää hauska ilta!

Ennen ilmoittautumista!

- Kysy itseltäsi
 - Mitä hyödyn tästä?
 - Onko minulla aikaa panostaa?
 - Onko minulla motivaatiota?
 - Onko minulla osaistumisen suhteen huolia, joihin tarvitsen vielä evästyä/vastauksia?
- Älä pelkää
 - työn vaikeutta
 - oman osaamisesi riittävyyttä
 - että sinulta ei ole riittävästi lähdeaineistoa

Ilmoittautuminen!

- Täyttä oheisen MTK Varsinais-Suomen työkirjan
 - Ohjeiden mukaan!
 - Se on erittäin hyvä oman strategiaprosessin käynnistäjä.
- Tilaa työkirja:
Anita Karppinen,
MTK Varsinais-Suomi
anita.karppinen@mtk.fi
p. 0400-541 334
Os. Hintsantie 3, 21 200 RAISIO
- Postita se viim. 28.10.2023 Anita Karppiselle

 Olet nyt lähdössä reissulle, joka on ”oppimismatka” itseesi ja omaan yrittäjyyteesi!

Maatalousyrityksen strategian kirkastaminen

Maatalousyrittäjä muutoksessa -työkirjan täyttöohje

Tausta

MTK Varsinais-Suomen Kohti tulevaa hankkeen keskeinen kehittämiskohde on "Maatalousyrityksen strategian kirkastaminen". Tämän osa-alueen tavoitteena on auttaa maatalousyrittäjiä kehittämään strategista osaamistaan ja johtamistaan. Tarkoituksena on auttaa enintään 10 maatalousyrittäjää laatimaan oman maatilayrityksensä strategian. Osa-alue toteutetaan pitämällä työpajoja ja webinaareja, luennoilmailla, toteuttamalla harjoituksia sekä antamalla maatalousyrittäjille henkilökohtaista opastusta, tukea ja palautetta.

Ryhmän jäsenten valintaprosessin tärkeä käytännön toimenpide on saada kiinnostuneet maatilayrittäjät etukäteen pohtimaan oman yrityksensä pitkän tähtäimen tavoitteitaan. Strategiatyöryhmään hyväksymisen edellytyksenä on siten, että yrittäjä täyttää MTK Varsinais-Suomen taannoin yhteistyössä Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston ja ELY-keskuksen kanssa laatiman Maatalousyrittäjä muutoksessa -työkirjan keskeisiä kohtia.

Kokonaan täytettynä työkirja sisältää yrityskohtaista luottamuksellista taloustietoa, joten täytä työkirjaa tämän täyttöohjeen pohjalta. Luottamuksellisuussyistä vain MTK Varsinais-Suomen "Maatalousyrityksen strategian kirkastaminen" -työryhmän jäsenet käsittelevät hakemustasi ja hakuprosessin päätyttyä vastauksesi palautetaan tai tuhoaan.

Odotukset

Pyyntönämme on, että täytät työkirjan sivut 2-9. Kuvaa lyhyesti millaisen muutoksen haaveilet toteuttavasi maatilayrityksessäsi 2020-luvulla. Määrittele visiotasi (unelmiasi) miten elämäsi muuttuu ja millaiseksi yrityksesi kehittyi. Lähtökohtana on luonnollisesti maatilayrityksesi nykytila, millaisen tuotannolliset resurssit sinulla on käytettävissäsi sekä mitä vahvuuksia yritykselläsi ja sinulla yrittäjänä on. Tämän jälkeen vertaat tavoiteltavaa ja nykytilaa keskenään ja saat alustavan käsityksen muutoksen laajuudesta ja haasteista.

Täyttöohjeet

Oheisena lyhyt läpikäynti mitä hakemuksestasi odotamme löytävämme. Älä epärii olla suoraan yhteydessä työryhmän jäseniin, jos sinulla on kysyttävää. Työryhmän jäsenet ja yhteystiedot löydät seuraavalta.

Sivut 2--3

Ideana on tässä, että lyhyesti analysoit mitkä asiat tekevät maatilayrittämisestä mielekkään ja miten yksityiselämäsi ja maatilayrittämisen unelmasi kietoutuvat toisiinsa. Millaiseksi haluat oman elämäsi muotoutuvan ja yritystoimintasi kehittyvän seuraavan neljän viiden vuoden aikana.

Sivut 4--5

Visiosi pohjautuen teet ensimmäisen nykytilanteen arvioinnin, pohdiskellen kysymystä: Mitä tervaintoia olen pohtinut yksityisesti ja maatilayrittäjänä. Vaihtoehtoja voi tuki olla useampia. Yritä unelmien pohjalta konkretisoida muutos konkreettiseksi tavoitteeksi. Mitä ilmeisimmin tavoitteiden pitäisi johtaa tuotannollisiin muutoksiin sekä vakavaraisempaan yksityis- ja/tai yritystalouteen. Mutta mielellään myös parempaan oman ja oman perheen elämän laatuun.

Siinä tapauksessa että työryhmän on karsittava hakijoita, se laittaa kaikista suuren painon näiden kohtien vaivaa näiden vastausten osalta. Hyvä tapa on antaa vastausten hautua vastausten eri junta siis töihin.

Maatalousyrityksen strategian kirkastaminen

Sivut 6-8

Kun olet täsmentänyt tavoitteitasi, tee sivuilla 6-8 ensimmäinen arvio, millaisen ja kuinka merkittävän muutoksen edessä olet. Etenemisen esteinä on usein investointien vaatima aika ja rahoitus, uusien markkinakanavien löytäminen ja tiedon ja osaamisen riittämättömyys. Voit kuitenkin aina palata laadittuihin tavoitteisiin ja täsmentää tavoitteet, jos alun perin määrittelemät tavoitteesi tuntuvat aikataulullisesti epärealistisilta.

Sivuilla 8 kuvaat, millaista osaamista yrityksessäsi on ja pohdit, millaisena yrittäjänä itseäsi pidät. Meitä kiinnostaa tietää, minkä tasoiseksi määrittelet oman tuotannollisen ja yrittäjäosaamisen.

Sivu 9

Tee lyhyt listaus keskeisimmistä tuotannollista resurssista. Sivun kysymykset sijoituksistasi, saamisistasi ja käteisvaroistasi voit sivuuttaa tässä vaiheessa.

Sivut 10--15

Toki yrittäjän on oltava selvillä taloudellista resurssistaan, mutta niihin palaamme käytännön työn käynnistyttyä. Näillä tiedoilla ei ole merkitystä hakuprosessissa. Poikkeuksena on, jos nykyinen velkatilanne on haastava, vastaa mielellään silloin sivun 7 kohtaan "Nykytilan huonot puolet" että "velkataakka on ongelmallinen". Sillä seikalla on merkitystä.

Hakemus

Lähetä hakemuksesi seuraavasti

- Lähetä työkirja tai skannatut sivut 1-9 yhteystiedoillasi (nimi, puhelin ja sähköposti) varustettuna postitse osoitteella: Anita Karppinen, MTK Varsinais-Suomi, Hintsantie 3, 21 200 RAISIO.
- Työkirjan skannatut sivut 1-9 sähköpostilla osoitteeseen: anita.karppinen@mtk.fi. Täydennä sähköposti omalla nimellä ja yhteystiedoilla (nimi, puhelin ja sähköposti)
- Tuo työkirja tai sivukopiot 1-9 kirjakuoressa 24.10 järjestettävään esittelytilaisuuteen.

Viimeinen ilmoittautumispäivä on 27.10.2023. Strategiatyö käynnistyy 02.11.2023.

Laita myös hakemukseesi merkintä "Palautetaan" tai "Hävitetään"

Kysymykset

Mikäli sinulla on kysymyksiä, soita tai laita sähköposti jollekin työryhmän jäsenelle.

MTK Varsinais-Suomen "Maatalousyrityksen strategian kirkastaminen" -työryhmään kuuluvat:

Anita Karvonen, Terhi Löfstedt ja Aino Launto-Tuutu, MTK Varsinais-Suomesta sekä toiminen fasilitaattorina ja neuvojana Herbert Lundström Change Line Oy:sta. Tiedoksemme, että hän on tehnyt hankkeen toteutuksen osalta salassapitositoumuksen MTK Varsinais-Suomen kanssa.

Työryhmän yhteystiedot.

Anita Karppinen	puh.: 040 - 054 1334	s-posti: anita.karppinen@mtk.fi
Terhi Löfstedt	puh.: 0400 - 294 123	s-posti: terhi.lofstedt@mtk.fi
Aino <u>Launto-Tuutu</u>	puh.: 040 - 557 0736	s-posti: aino-launto-tuutu@mtk.fi
Herbert Lundström	puh.: 050 - 500 2310	s-posti: herbert.lundstrom@changeline.eu

Oikea strateginen ratkaisu?

Nykyinen

- Lisää tuotantovolyymiä
- Lisää tehokkuutta
- Vähemmän tuotantovolyymiä
- Työmäärän vähentämisenstrategia (töiden aliurakointi, tilojen välinen yhteistyö)

Nykyinen +/-

- Laajempi tuotesortimentti (esim. uusia erikoiskasveja nykyisten rinnalle)
- Oma jatkojalostus
- Uusia markkinointikanavia
- Volyymien kutistaminen ja uudet sivuansiot
- Tuotesortimentin kaventaminen

Uusi ratkaisu

- (Pää)tuotantosunnan vaihto
- Sivuelinkeino osaksi yrittämistä
- Uusi tuotantotapa (esim. luomu)
- Elämäntapa –strategia
- Non food tuotteita
- Kokonaan EXIT

Autamme mielellämme!

Anita Karppinen

p. 0400 - 541 334

anita.karppinen@mtk.fi

Terhi Löfstedt

p. 0400 - 294 123

terhi.lofstedt@mtk.fi

Herbert Lundström

p. 050 - 500 2310

herbert.lundstrom@changeline.eu

Kiitos kun osallistuit!

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus